

зобов'язання України у сфері фінансових послуг, які передбачено імплементувати в українське законодавство. Зараз Fintech-компанії в Україні активно розвиваються, радують українців своїми технологіями, своїми сервісами, а законодавець дає «зелене світло» на розвиток Fintech в Україні і робить все можливе, щоб удосконалити українське законодавство для розвитку фінансових послуг.

ЛІТЕРАТУРА

1. The Consumer Financial Protection Bureau. URL: <https://www.consumerfinance.gov/>
2. The Federal Deposit Insurance Corporation. URL : <https://www.fdic.gov/>
3. The Commodity Futures Trading Commission. URL: <https://www.cftc.gov/>
4. The US Department of Treasury's Financial Crimes Enforcement Network. URL : <https://www.fincen.gov/>
5. Securities and Exchange Commission. URL: <https://www.sec.gov/>
6. The Financial Industry Regulatory Authority. URL: <https://www.finra.org/>
7. The Conference of State Bank Supervisors. URL: <https://www.csbs.org/>
8. The Office of the Comptroller of the Currency. URL: <https://www.occ.gov/>
9. Federal Trade Commission. URL : <https://www.ftc.gov/>
10. The Bank Secrecy Act. URL: <https://www.occ.treas.gov/topics/supervision-and-examination/bsa/index-bsa.html>
11. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf?v=7
12. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=7

Овчаренко Анастасія Сергіївна,

кандидатка юридичних наук,

асистентка кафедри фінансового права,

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого

БЮДЖЕТНІ ВИКЛИКИ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Анотація. Авторка виділяє окремі ключові особливості бюджетної політики в умовах воєнного стану, серед яких: пріоритетне фінансування оборонної сфери, активне залучення зовнішніх джерел (грантів та позик) для

фінансування дефіциту державного бюджету, постійне оновлення орієнтирів бюджетної політики, **випуск та розповсюдження військових облігацій**, скорочення бюджетних видатків тощо. На підставі аналізу чинного законодавства авторка визначає особливості випуску та розповсюдження військових облігацій.

Ключові слова: бюджетна політика, бюджет, дефіцит бюджету, внутрішні запозичення, зовнішні запозичення, облігації державних позик, доходи бюджету, видатки бюджету, податкова політика.

Бюджетна політика – це ефективний макроекономічний інструмент держави, система дій державних органів та органів місцевого самоврядування, спрямована на забезпечення регулювання бюджетного процесу, бюджетної системи та яка має сприяти забезпеченню збалансованості доходів та видатків, ефективному управлінні дефіцитом бюджетів, розвитку фінансового потенціалу територіальних громад на засадах децентралізації, удосконаленню системи міжбюджетних трансфертів, що має за стратегічну мету сталій економічний розвиток держави [1, с.156].

Зміст сучасної бюджетної політики полягає у визначенні курсу, завдань і напрямів діяльності держави у сфері формування і використання публічних коштів для досягнення певних політичних цілей з урахуванням об'єктивних економічних законів та реалій воєнного стану. Із запровадженням воєнного стану всі види правовідносин докорінно змінили свою спрямованість, що особливо позначилося на спрямованості бюджетної політики.

В умовах воєнного стану, коли доходи бюджету знижуються, а видатки суттєво зростають, вкрай важливо забезпечити належне виконання бюджетів держави та місцевих органів влади, знайти додаткові джерела надходжень та дотримуватися жорсткої економії бюджетних коштів.

Окремими особливостями бюджетної політики в умовах воєнного стану є активне залучення зовнішніх джерел (грантів та позик) для фінансування дефіциту державного бюджету. Радикальні зміни стосуються й структури зовнішньої допомоги. Допомога Україні в натуральній формі (в тому числі матеріальна) також значно збільшилася і диверсифікувалася, а військова допомога стала найважливішою з усіх напрямків за сукупною вартістю. Крім того, вперше в історії країни у 2023 році на оборону було виділено близько половини загальних річних видатків.

Із запровадженням воєнного стану бюджетна політика зазнає постійних змін протягом бюджетного періоду. Ці зміни стосуються вне-

сення змін до місцевих бюджетів, перерозподілу бюджетних видатків та надання бюджетних кредитів у межах бюджетних програм, визначення пріоритетності видатків Державною казначейською службою України, скасування обмежень щодо граничного розміру резервного фонду, скасування граничних термінів подання звітів про виконання місцевих бюджетів та річних звітів, випуску облігацій внутрішньої державної позики, передачі коштів між бюджетами без укладення договорів та перерахування коштів з місцевих бюджетів тощо. Крім того, суттєвим є скорочення бюджетних видатків.

В період воєнного стану було випущено в обіг новий вид облігацій внутрішньої державної позики – військові облігації, кошти від розміщення яких спрямовуються на потреби Збройних Сил України, забезпечення обороноздатності та безпеки держави, а також на підтримку функціонування країни в умовах воєнного стану. Випуск військових облігацій має свої особливості. По – перше, на час дії військового стану довідка про походження грошей при купівлі військових облігацій не вимагається, а дохід за такими облігаціями не оподатковується податком на доходи фізичних осіб. По-друге, покупцями військових облігацій є не лише фізичні та юридичні особи (резиденти та нерезиденти), а й сам НБУ, що є ще одним нововведенням у правовому регулюванні облігацій внутрішньої позики. Так, до закінчення воєнного стану в Україні НБУ може надавати кредити державі шляхом придбання таких облігацій. Такий законодавчий захід є досить ризикованим, оскільки може призвести до інфляції [2, с.269]. Проте, слід зауважити, так само, як і при сплаті військового збору, гроші від продажу військових облігацій не потрапляють в окремий спеціальний фонд, а зраховуються в загальний фонд бюджету.

Таким чином, основними викликами для бюджетів України у 2024 році є скорочення бюджетних витрат, збільшення державного боргу, значне зростання рівня доларизації державного боргу та відсутність чітких графіків отримання зовнішніх запозичень. Крім того, можна спостерігати зростаючий дисбаланс між фінансовим забезпеченням органів місцевого самоврядування, наближених до зони бойових дій або тимчасової окупації, та інших органів місцевого самоврядування.

В умовах воєнного стану надзвичайно важливим є забезпечення належного виконання державного бюджету та забезпечення ефективного функціонування бюджетної системи, перерозподіл обмежених бюджетних коштів, забезпечення соціальних виплат громадянам, збільшення

видатків на оборону, перегляд джерел надходжень до бюджету та залучення міжнародної фінансової допомоги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Овчаренко А. С. Щодо окремих особливостей бюджетної політики в період воєнного стану в Україні. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. Випуск 3. 2023. С.156–160. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/441/395>
2. Петренко Г. О. Щодо правового забезпечення випуску військових облігацій внутрішньої державної позики в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. №4. 2022. с.267–270 http://www.lsej.org.ua/4_2022/63.pdf.

Деменко Олександр Євгенович
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри фінансового права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ПОДАТКОВО-АДМІНІСТРАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЩОДО СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ

Анотація. Наукова робота присвячена дослідженню сучасного стану податково-адміністративного регулювання відносин щодо справляння податків та зборів. Автор доходить висновку, що сучасний стан податково-адміністративного регулювання справляння податків та зборів характеризується інтенсивністю впроваджуваних змін, що мають створити основу для швидкої адаптації національного законодавства до стандартів Європейського Союзу.

Ключові слова: податкове регулювання, податково-адміністративне регулювання, справляння податків та зборів.

На сучасному етапі, в Україні спостерігаються кардинальні зміни в економічній, політичній, правовій та інших сферах суспільного життя. Означене спричинено формування та визнання України як соціальної, демократичної та правової держави Європейського зразка, що спри-